

брення (гній + NPK). Найвищий урожай сільськогосподарських культур у сівозмiнах сформувався на iнтенсивнiй системi удобрення (гній + NPK 1,5) – 3,94–4,20 т/га.

Визначення якостi зерна тритикале озимого показало, що найменша натура зерна у сiвозмiнах сформувалась на бiологiчнiй системi удобрення – 625–629 г/л, а найбільша на рекомендованiй системi удобрення – 640–641 г/л. Маса 1000 зерен мiнiмальна сформувалась на контролi – 46,0–47,3 г, максимальна на iнтенсивнiй системi удобрення – 50,1–51,3 г, те саме стосується i вiмiсту бiлку в зернi, вiдповiдно 12,08–12,14 % та 14,02–14,26 %.

За результатами чотирирiчних дослiджень встановлено, що бiологiчна система удобрення (солома + сидерат) сприяла отриманню 13 % приросту врожайностi зерна тритикале озимого. Альтернативна система удобрення (солома + сидерат + NPK) за виходом продукцiї не поступається рекомендованiй системi (гній + NPK). Максимальний урожай сiльськогосподарських культур у короткоротацiйних сiвозмiнах формується на iнтенсивнiй системi удобрення (гній + NPK 1,5).

Найбiльшi показники натури зерна тритикале озимого формуються на рекомендованiй системi удобрення (гній + NPK) – 640–641 г/л, а маса 1000 зерен та вiмiст бiлку на iнтенсивнiй системi удобрення (гній + NPK 1,5), вiдповiдно 51,1–51,3 г та 14,02–14,26 %.

УДК 633.15:631.671

Черчель В. Ю., кандидат iльськогосподарських наук,
старший науковий співробітник

Гайдаш О. Л., науковий співробітник

ДУ Інститут сiльського господарства степової зони НААН

E-mail: incvisitor2010@yandex.ru

РЕАКЦІЯ ТЕСТКРОСІВ СКОРОСТИГЛИХ САМОЗАПИЛЕНИХ СІМЕЙ КУКУРУДЗИ (*ZEА MAYS L.*) НА РІЗНІ УМОВИ ВОЛОГОЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Вiдомо, що бiльшiсть рeгiонiв України, особливо в останнi роки, пiдпадають пiд вплив атмосферної та ґрунтової посухи, яка вкрай негативно впливає на рiст та розвиток рослини кукурудзи, знижуючи рiвень врожайностi. Важливим напрямком селекцiйних програм є добiр толерантного вихiдного матерiалу для селекцiї адаптованих до посухи гетерозисних гiбридiв.

При проведеннi оцiнки та добору посухостiйких форм необхідно враховувати комплекс ознак тому що, стiйкiсть рiзних генотипiв до посухи визначається змiною врожайностi зерна на яку опосередковано чи прямо впливають рiзні морфологiчнi i бiологiчнi ознаки. Толерантнiсть до посухи зумовлюється особливостями морфологiч-

ної будови рослини. Відповідно зміна рівня урожайності, висоти рослин, тривалості періоду «сходи-цвітіння 50% качанів» та ін., у тесткросів при вирощуванні на різних фонах, зі сприятливими та стресовими умовами, а також їх місце при ранжуванні зразків до середньої популяційної досліджу, вказує на толерантність до недостатньої вологозабезпеченості.

Мета досліджень: визначити реакцію тесткросів скоростиглих інбредних сімей кукурудзи, рівень врожайності зерна і збиральної вологості, в умовах Степу України.

Експериментальну частину роботи було виконано в ДП ДГ «Дніпро» ДУ Інститут сільського господарства степової зони НААН України протягом 2012–2014 рр. За роки проведення досліджень погодні умови різко відрізнялися за показниками вологозабезпеченості та температури повітря.

Проаналізовано морфо-біологічні показники 345 тесткросів отриманих від схрещування 194 інбредних сімей з трьома тестерами: двома сестринськими гібридами – Крос267С (плазма Ланкастер × Лаукон), Крос290С (плазма Ланкастер) – і лінією ДК247 (плазма Змішана).

Систематизація реакцій тесткросів за основними селекційними параметрами, в різних агрометеорологічних умовах вирощування, дозволила виділити кращі зразки за комплексом цінних господарських ознак: 132 – ранньостиглі, 115 – з низькою збиральною вологістю зерна, 88 – з підвищеною продуктивністю, 30 – з жаростійкістю, 17 – з комплексною стійкістю до абіотичних факторів. Підвищена урожайність і стабільність за проявом низької збиральної вологості зерна в тесткросів визначили їх загальну тенденцію до адаптивної здатності, виражену в високих селекційних індексах. Стабілізовані за селекційними ознаками гомозиготні лінії будуть вивчені в розширених тестерних матрицях для визначення специфічних комбінацій та для пошуку високопродуктивних генотипів з широким адаптивним потенціалом, проведене екологічне випробування кращих гібридів з метою їх реєстрації в Україні.

УДК 633.16.07:631.56

Шевель В. І., аспірант

Миколаївський національний аграрний університет

E-mail: miarpvp@gmail.com

ВИСОТА РОСЛИН ПРОСА ЗА РІЗНИХ СТРОКІВ СІВБИ, ФОНІВ ЖИВЛЕННЯ ТА СОРТІВ

Висота рослин, як і їх облистяність та площа листової поверхні, є важливими морфологічними ознаками у вирощуванні будь-якої